

การส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหา
การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

**The Promotion of Activities Based on the Four Noble Truths to Solve Social
Media Usage Problems of Prathom Suksa Students Under the Office
of Bueng Kan Primary Educational Service Area**

จรินทร์ ชันโพธิ์น้อย,

สุนทร สายคำ และ พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Jarintorn Kanponoi,

Sunthon Saikham and Phrakhupalad Boonchuay Jotivamso

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: jkanponoi@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 2,451 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 344 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน และครูผู้สอน 309 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการเสพติดเกมและอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการถูกล่อลวงทางเพศ ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุดคือด้านความสามารถในการแก้ปัญหารกเลนแก๊งค์รังแกออนไลน์

* วันที่รับบทความ: 5 มีนาคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ: 16 มีนาคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 17 มีนาคม 2564

Received: March 5, 2021; Revised: March 16, 2021; Accepted: March 17, 2021

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องการส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ มี 4 ประเด็น ดังนี้ 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจ 2) การแนะนำ 3) การสร้างความตระหนัก 4) การตรวจสอบ

คำสำคัญ: การดูแลช่วยเหลือนักเรียน; อริยสัจ 4; ความสามารถในการแก้ปัญหา; สื่อสังคมออนไลน์

Abstracts

The objectives of this research were: 1) to promote activities of caring for students according to the Four Noble Truth principles in solving problems of using social media of students in educational institutions under Bueng Kan Primary Educational Service Area Office; 2) to propose guidelines for promoting activities of caring for students in accordance with the Four Noble Truth to solve the problems of using social media among students in educational institutions under Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. The research population included 2,451 primary education school administrators and teachers. 344 school administrators and teachers in basic education institutions, classified as 35 school administrators and 309 teachers were selected as the research samples. The obtained data were analyzed by using the following statistics: Percentage, Mean and Standard Deviation.

The research results are as follows:

1) A system of care to help students according to the Four Noble Truth in solving problems of using social media of students in educational institutions under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office in overall was statistically rated at a high level of practice. The aspect with the highest level of action was ‘the ability to solve game and internet addictions’, followed by ‘the ability to solve the problem of sexual predisposition’. The lowest level of action was found in that of ‘the ability to solve the problem of online bullying’.

2) Comments and suggestions on promoting student care activities according to the Four Noble Truth in solving the problems of using social media among students in educational institutions under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office are categorized into 4 issues: 1) building knowledge and understanding, 2) guidance, 3) awareness raising, 4) examining.

Keywords: Student Care; The Four Noble Truth; Ability in Solving Problems; Online Social Media

บทนำ

ในสังคมยุคปัจจุบัน ปฏิเสธไม่ได้ว่า “สื่อสังคมออนไลน์” หรือ Social Media ได้เข้ามามีบทบาท และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างมาก รวมถึงเป็นจุดเปลี่ยนของโลกแห่งการสื่อสารไปสู่รูปแบบใหม่ ๆ ที่รวดเร็ว การใช้สื่อใหม่หรือที่เรียกกันว่า “New Media” ได้ดำเนินมาสู่ระบบยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นการแข่งขันกันด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ถูกคิดค้นการใช้งานบนเครือข่ายการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต คอยทำหน้าที่เป็นช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้ใช้งานหรือกลุ่มเป้าหมาย (สำนัก

ประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2561 : 1) ผู้ใช้ต่างใช้สื่อเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ตัวอย่างการใช้สื่อที่ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมและสิทธิส่วนบุคคล เช่น การแสดงความคิดเห็นที่นำมาสู่ความแตกแยก การล่อลวงหลอกลวง หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หรือเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จ การกระทำเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อเหยื่อผู้ถูกกระทำเป็นอย่างมากเพราะเทคโนโลยีในปัจจุบันที่เผยแพร่ด้วยความรวดเร็วและง่ายต่อการเข้าถึงทำให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นแผ่ขยายเป็นวงกว้าง (ภานุพงศ์ เณิมสิน, 2562 : ออนไลน์) ดังนั้น ในสื่อออนไลน์ต่าง ๆ นี้ เราจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการใช้สติและปัญญาในการรับข่าวสาร การใช้งานสื่อออนไลน์ เพื่อที่จะลดปัญหาทางสังคมของไทยในยุคปัจจุบัน

สังคมไทยในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้นจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเช่นเดียวกับสังคมอื่นๆ ทั่วโลก เด็กและเยาวชนต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา แต่ปรากฏว่าเยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาในการปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น เราจึงมักพบว่าเด็กและเยาวชนกระทำผิดในลักษณะต่าง ๆ เช่น การมั่วสุมทางเพศ เสพสิ่งเสพติด ติดเกม ติดการพนัน เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนโดยตรง ทั้งทางด้านสุขภาพอนามัย และด้านการเรียน มีเด็กจำนวนมากที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนและต้องออกจากการศึกษาไป ส่งผลกระทบต่อครอบครัวของนักเรียนและสังคมโดยรวม (สมพงษ์ จิตระดับ และอัญญมณี บุญซื่อ, 2551 : 38)

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลงจนกลายเป็นวิกฤติการณ์ที่ส่งผลกระทบในด้านลบต่อชีวิตความเป็นอยู่ สุขภาพ อนามัยของคนในชุมชน ปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนา ศักยภาพและบั่นทอนคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยจะต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้เด็กนักเรียนเป็นผู้มีคุณภาพการเรียน ส่วนตัวและสังคม ให้สามารถเรียนรู้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมสุขภาพจิต, 2546 : 74)

ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) เป็นพลเมืองที่มีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตในการบริหารจัดการ ควบคุม กำกับตน รู้ผิดรู้ถูก และรู้เท่าทัน เป็นบรรทัดฐานในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม มีความรับผิดชอบ เรียนรู้ที่จะใช้เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาด และปลอดภัย พลเมืองดิจิทัลจึงต้องตระหนักถึงโอกาสและความเสี่ยงในโลกดิจิทัล เข้าใจถึงสิทธิและความรับผิดชอบในโลกออนไลน์ ความเป็นพลเมืองดิจิทัล นับเป็นมาตรฐานหนึ่งด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่เสนอโดยสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE : International Society for Technology in Education) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงความเข้าใจประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และ

ปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรมและตามครรลองกฎหมายให้ใช้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย ซึ่งมีความสำคัญในทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล, 2561 : ออนไลน์)

การดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันผู้เรียนมักประสบปัญหาหรือมีอุปสรรคที่ต้องดำเนินการแก้ไข เพื่อให้การดำเนินชีวิตหรือการทำงาน เป็นไปอย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นทักษะการแก้ปัญหาจึงเป็นความสามารถที่จำเป็นสำหรับพลเมืองในยุคปัจจุบัน การสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้เยาวชนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการมีทักษะการคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสาร และร่วมมือทำงาน การจัดการเรียนรู้จึงต้องปรับกระบวนการเพื่อเตรียมเยาวชนให้ออกไปดำรงชีวิตในโลกนอกโรงเรียนได้ นักเรียนจึงต้องรู้จักคิดอย่างเป็นระบบ ทักษะนี้เกิดจากการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องโดยการเฝ้ามองอย่างพินิจพิเคราะห์ สำรวจสิ่งรอบตัว ค้นหาหาเหตุผล แยกแยะและจัดประเภทข้อมูลที่มี และสามารถนำมาผสมกันอย่างมีเหตุผลสำหรับตนเองและผู้อื่น จนในที่สุดกลายเป็นความสามารถในการสังเคราะห์และนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีรูปแบบซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ จนตลอดชีวิต (สถาบันนโยบายศึกษา, 2563 : ออนไลน์)

จากแนวนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้นำมาเป็นกรอบและแนวทางในการวางแผนยุทธศาสตร์บริหารจัดการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งนักเรียนคุณภาพ โรงเรียนคุณภาพ ประชาธิปไตยคุณภาพ ตามข้อที่ว่า สร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและโครงสร้างสังคมออนไลน์ของไทย เพื่อป้องกันและลดผลกระทบ สามารถใช้เทคโนโลยีกระจายข่าวสารได้ถูกต้อง สร้างความสมานฉันท์ ความสามัคคีในสังคม และมีทักษะในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมสำคัญที่จัดว่าเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ซึ่งอริยสัจ 4 หมายถึง ความจริงอันประเสริฐ ซึ่งประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบ เน้นการใช้ทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล (สาโรช บัวศรี, 2526 : 20-39) ซึ่งผู้เรียนจะได้ประสบและทราบวิธีการแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต เมื่อนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอยู่เป็นประจำ หากเกิดปัญหาขึ้นในชีวิตประจำวันย่อมไม่ตื่นตระหนกและสามารถแก้ปัญหาได้ทันที (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ, 2528 : 40-50)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาและปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมกิจกรรมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการคิด สร้างองค์ความรู้ในการตัดสินใจ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม พร้อมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข เกิดเป็นคุณลักษณะของพลเมืองที่พึงประสงค์ตามหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ต่อความสามารถในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ระเบียบวิธีวิจัย

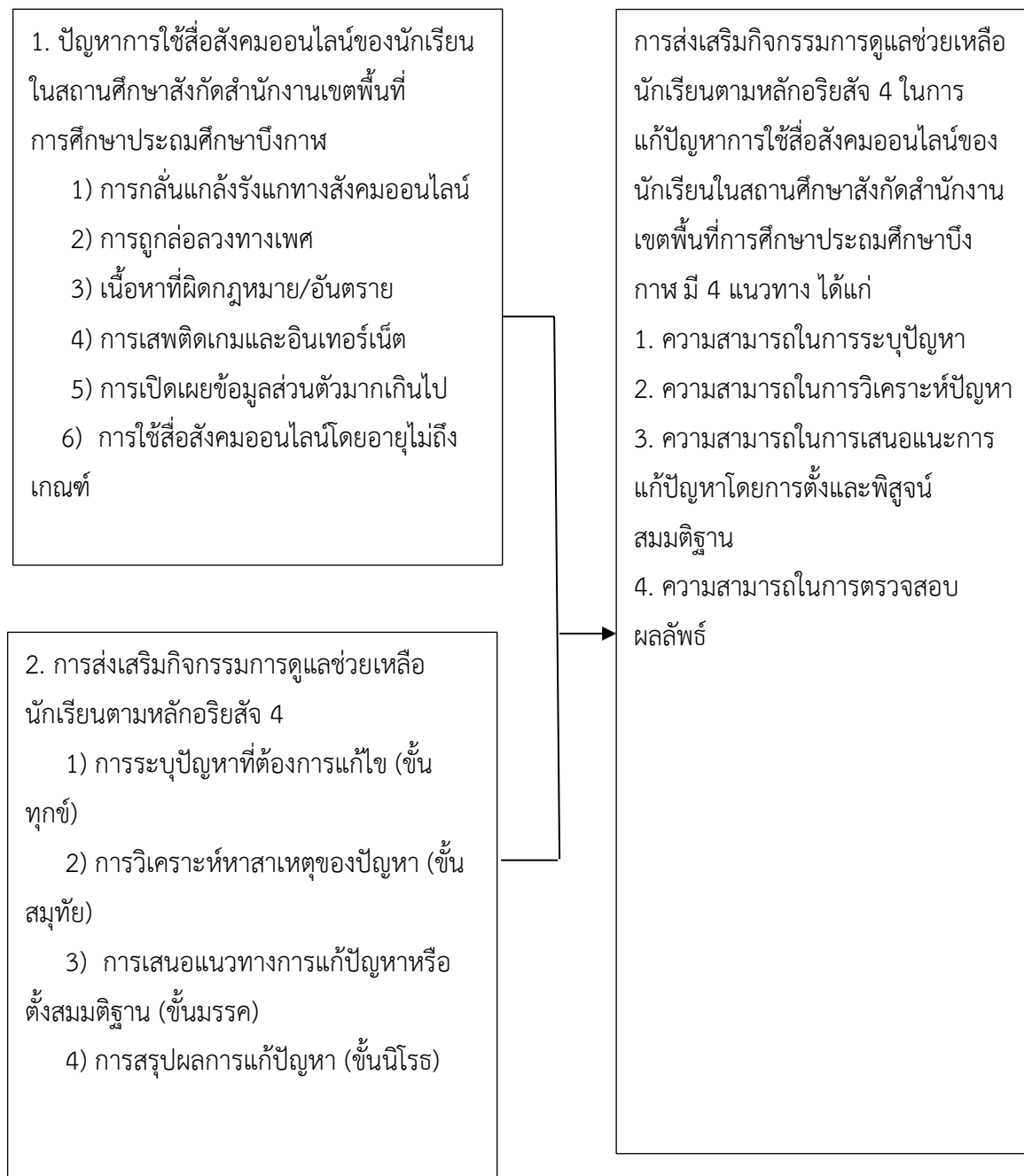
การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบการวิจัยวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) เป็นการวิจัยผสมระหว่างการวิจัยวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology Research) กับการวิจัยวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) โดยการผสมในระดับข้อมูล เป็นการศึกษาวิเคราะห์ตัวแปร ประชากร กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมาย และกรอบแนวคิดในเชิงคุณภาพ และนำไปสู่การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบพรรณนา (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ (Statistics Analysis) และวิจัยเชิงคุณภาพโดยทำข้อมูลมาสังเคราะห์ด้วยอุปนัยวิธี (Statistics Analysis) และวิจัยเชิงคุณภาพโดยทำข้อมูลมาสังเคราะห์ด้วยอุปนัยวิธี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 212 โรงเรียน จำนวน 2,451 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 248 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,203 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน จำนวน 344 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 35 คน ครูผู้สอน จำนวน 309 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน พบว่า การส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.= .80) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาการเสพติดเกมและอินเทอร์เน็ตตามหลักอริยสัจ 4 ($\bar{X}=4.04$, S.D.= .80) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการถูกล่อลวงทางเพศตามหลักอริยสัจ 4 ($\bar{X}=4.00$, S.D.= .81) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวมากเกินไปตามหลักอริยสัจ 4 ($\bar{X}=4.01$, S.D.= .83) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย/อันตรายตามหลักอริยสัจ 4 ($\bar{X}=3.99$, S.D.= .80) และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยอายุไม่ถึงเกณฑ์ตามหลักอริยสัจ 4 ($\bar{X}=3.98$, S.D.= .82) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งรังแกออนไลน์ตามหลักอริยสัจ 4 ($\bar{X}=3.97$, S.D.= .77)

2. เสนอแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า การส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรประสบการณ์การทำงานระยะไม่เกิน 5 ปี โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.= .73) ประสบการณ์การทำงานระยะไม่เกิน 6-10 ปี โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.76$, S.D.= .80) และประสบการณ์การทำงานระยะ 11 ปีขึ้นไป โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D.= .77)

อภิปรายผลการวิจัย

การส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมมีผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการเสพติดเกมและอินเทอร์เน็ต การถูกล่อลวงทางเพศ และการ

เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวมากเกินไป ตามลำดับ ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย/อันตราย การใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยอายุไม่ถึงเกณฑ์ และการกลั่นแกล้งรังแกออนไลน์ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูมีการพิจารณาเห็นความสำคัญ มีการลำดับปัญหาก่อนหลังในด้านที่เห็นว่าสมควรมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปกับนักเรียนเป็นจำนวนมาก เช่นการเสพติดเกมและอินเทอร์เน็ตส่งผลโดยตรงต่อการเรียน นักเรียนมีใจจดจ่ออยู่แต่กับการเล่นเกมและอินเทอร์เน็ต ไม่สนใจฝึกฝนทบทวนบทเรียน สมาธิสั้น การหมกมุ่นทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอ ส่งผลต่อสุขภาพร่างกาย หลับในเวลาเรียน เมื่อสมองอ่อนล้าทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง เกิดปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ วงศ์โสภา (2557 : 73) เรื่อง พฤติกรรมการใช้และผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า ผลกระทบจากสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน และด้านการศึกษา ตามลำดับ เมื่อไม่มีความรู้ขาดสติยังคิดจึงทำให้ถูกล่อลวงได้ง่าย โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปลายเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น มักมีปัญหาเรื่องชู้สาว การถูกล่อลวงทางเพศ ปัญหาการท้องในวัยเรียน การหยุดเรียน หรือออกกลางคัน การใช้เฟซบุ๊กหรือสื่อสังคมออนไลน์อื่นๆ โดยเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเข้าถึงเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย เช่นการพนันออนไลน์ หรือแม้แต่กระทั่งการเข้าถึงเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมกับช่วงวัย สื่อลามกอนาจาร จนอาจทำให้เกิดการกลั่นแกล้งรังแกหรือการบูลลี่ทางโลกออนไลน์ (Cyber Bullying) ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงทั้งต่อร่างกายและจิตใจ การติดเกมจนละเลยต่อการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสำเริง ขนติสาร (ทรัพย์สิงห์เรื่อง) (2560 : 66) ที่ได้ศึกษา การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนไทย พบว่า สาเหตุที่วัยรุ่นติดการพนันได้ง่ายมี ดังนี้ 1) สื่ออินเทอร์เน็ตออนไลน์ที่สามารถเข้าไปใช้บริการได้อย่างง่ายดาย 2) เพื่อนแนะนำให้เล่น และวัยรุ่นมีแนวคิดลองเล่นดูดีกว่า ร้อนเงิน หรือ มีความต้องการวัตถุดิบตามสมัยนิยมสูง 3) ปัญหาครอบครัวเกิดจากการที่ต้องการประชิด พ่อแม่ หนีออกนอกบ้านและหาเงินใช้เอง บางคนหาทางออกด้วยการไปเล่นพนันทำให้ติดหนี้ ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องและเหมาะสม คือการนำเอาหลักธรรมทางศาสนาเข้ามาบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งหลักอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่มีความเหมาะสมในการนำมาสอนและฝึกให้นักเรียนได้เกิดตระหนักถึงความสำคัญในการรู้เท่าทันปัญหา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในชีวิตก็สามารถรับมือกับปัญหาเหล่านั้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระยุง ขยำนโน (ชวน) (2562 : 94) ได้ศึกษา การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบวรธรรมประยุตวิทยา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน แก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างตรงประเด็น เน้นให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตัวเองอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีทักษะการคิด

วางแผนในการเรียนรู้ที่ดี มุ่งให้ผู้เรียนแสดงบทบาทในการกระบวนการเรียนรู้จนสามารถนำไปสู่การพัฒนาผล
การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมกิจกรรมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ ๔ ต่อ
ความสามารถในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1.1 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานควรมีการนำหลักอริยสัจ 4 เข้าไปบูรณาการใช้ในสถานศึกษา มีการ
กำกับติดตามและประเมินผลให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

1.2 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานควรมีการจัดโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมในระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

2.1 ควรนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลเพื่อส่งเสริมการส่งเสริมกิจกรรมในระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน ให้มีคุณภาพและ
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรนำแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักอริยสัจ 4 ที่
ได้จากการศึกษาครั้งนี้ มาใช้ในการแก้ปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนให้เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาในการนำหลักพุทธธรรมอื่นๆ เช่น หลักไตรสิกขา อิทธิบาท 4 พรหมวิหาร 4
สังคหวัตถุ 4 เบญจศีล เบญจธรรม สัมปยุตธรรม 7 เป็นต้น เป็นต้น มาบูรณาการใช้ในการแก้ปัญหาของ
นักเรียนในลักษณะอื่น ๆ

3.2 ควรจะศึกษากลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาที่มีลักษณะโครงสร้างแตกต่างกันเพื่อให้เกิดองค์
ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
- ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล. (2563). ยุคแห่งพลเมืองดิจิทัล. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.scimath.org/article-technology/item/8659-2018-09-11-07-58-08>.
- พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. (2528). *สาโรช บัวศรี กับศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- พระมหาสำเริง ขนดีสาร (ทรัพย์สิงห์เรื่อง). 2560. “การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการแก้ปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนไทย”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระยง ขยำนนโท (ชวน). 2562. “การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบวรธรรมประยุตวิทยา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาณุพงศ์ เฉลิมสิน. (2563). ความเสียหายจากสื่อสังคมออนไลน์. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/647371>.
- สถาบันนโยบายศึกษา. (2563). การสร้างพลเมืองในศตวรรษที่ 21. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2563. แหล่งที่มา: <http://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1336455323.news>.
- สมพงษ์ จิตระดับ และ อัญญมณี บุญเชื้อ. (2551). *หลักสูตรสิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส.
- สาโรช บัวศรี. (2526). *วิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ "ในศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์"*. กรุงเทพมหานคร: สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2561). *กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักประชาสัมพันธ์.
- อมรรัตน์ วงศ์โสภา. (2557). “พฤติกรรมการใช้และผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.